

COMERÇ I CIUTAT TRAMA HUMANA I TRAMA URBANA

21 i 22 de juny de 2006

Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Plaça Nova, 5
Barcelona

Organitzen:

Ajuntament de Barcelona
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya
Agrupació de Joves Arquitectes de Catalunya

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

URBANISME COMERCIAL A LA CIUTAT EUROPEA DEL FUTUR

En la ciutat actual, el comerç, el lleure i la cultura estan entrelligats i són complementaris.

El comerç, que comença amb l'intercanvi d'allò més elemental, es desenvolupa i es fa complex fins que es converteix, també, en intercanvi d'idees i de cultures.

La ciutat europea del futur s'ha d'edificar sobre la base de l'equilibri entre teixit urbà i teixit humà.

Des de l'urbanisme actuarem bàsicament sobre el primer, però només ho podrem fer correctament si tenim en compte les persones que hi han de viure i som sensibles a les seves necessitats i aspiracions atès que elles són el patrimoni més valuós de la ciutat.

Els problemes que haurem de resoldre a les ciutats cada vegada seran més de caire social que no pas tècnic.

A tall d'exemple, la integració de la població immigrant, la necessitat d'acabar amb la violència creixent de les societats desenvolupades o minorar les cada cop més acusades diferències socials entre els habitants de les grans ciutats. És per això que el nou repte com a professionals responsables del disseny de les ciutats és treballar, des de l'òptica de l'urbanisme comercial, en col·laboració amb sociòlegs, economistes, educadors, geògrafs i psicòlegs, per tal d'arribar a respostes integrals socialment sostenibles i satisfactòries.

El territori és el marc del treball de l'urbanista i el territori té cada cop més importància en l'organització del món del comerç.

Avui les organitzacions sectorials o gremials que agrupen el comerç per branques d'activitat comparteixen la seva lluita, frec a frec, amb les organitzacions lligades al territori, que integren totes les activitats, i amb la unió de tots s'aconsegueix donar força a un carrer, a un barri, a una ciutat i, per què no, donar pas en el futur a un model europeu d'urbanisme comercial.

Ramon Llopart i Ricart – Arquitecte
Director del Primer Fòrum d'Urbanisme Comercial

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

PRIMER FÒRUM D'URBANISME COMERCIAL

COMERÇ I CIUTAT TRAMA HUMANA I TRAMA URBANA

21 i 22 de juny de 2006

COMITÈ D'HONOR

Jordi Portabella i Calvete
Jesús Alonso i Sainz
Assumpta Escarp i Gibert
Josep M. Vilanova i Claret

2n tinent d'alcalde, Ajuntament de Barcelona
Degà, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Regidora d'Urbanisme, Ajuntament de Barcelona
President, Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya

COMITÈ ORGANITZADOR

Ramon Llopart i Ricart
Josep M. Guillumet i Anés
Josep M. Vilanova i Claret
Anna Ramos i Sainz
Agàpit Borràs i Plana
Joan Mateu i Martínez

Arquitecte, Director del Fòrum d'Urbanisme Comercial
Tresorer, Junta de Govern del COAC
President, Agrupació Arquitectes Urbanistes de Catalunya
Presidenta, Agrupació de Joves Arquitectes de Catalunya
Arquitecte, Comissari de l'Exposició Urbanisme i Comerç
Coordinador de l'Any del Comerç bcn 2006

COMITÈ EXECUTIU

Ramon Llopart i Ricart
Agàpit Borràs i Plana
Dominique Tomasov Blinder
Joan Mateu i Martínez

President del Comitè Executiu
Comissari de l'exposició Urbanisme i Comerç
Coordinadora del Fòrum d'Urbanisme Comercial
Coordinador de l'Any del Comerç bcn 2006

INSTITUCIONS ORGANITZADORES

Ajuntament de Barcelona
Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya
Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya
Agrupació de Joves Arquitectes de Catalunya

MITJÀ DE COMUNICACIÓ OFICIAL

El Periódico de Catalunya

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

PROGRAMA

DIMECRES 21 DE JUNY

9.00h - *Recepció i lliurament de documentació*

9.30h - **INAUGURACIÓ OFICIAL**

RAMON LLOPART Director del Fòrum d'Urbanisme Comercial

JESÚS ALONSO Degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

JORDI PORTABELLA 2n tinent d'alcalde i regidor de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Barcelona

Matí **LES RELACIONS HUMANES I EL COMERÇ**

Reflexions i aportacions del món del comerç, els ciutadans i els polítics. Què esperen dels professionals de l'arquitectura cada un d'aquests col·lectius? I alhora, què poden oferir els arquitectes i els urbanistes per fer millor la percepció de la ciutat per part dels seus habitants. Anàlisi global de la vida urbana, de viure a les ciutats, o de no viure-hi, més enllà de la relació de la ciutat amb el món del comerç, per entrar finalment, també, en aquest debat: Avantatges i inconvenients de viure a ciutat.

10.00h - **Taula 1 LA CIUTAT DE LES PERSONES**

Anàlisi dels comportaments individuals i col·lectius de la gent. Aprofundiment en els costums, els gustos, les tradicions i, perquè no, en els desitjos i els somnis dels homes i les dones. Diferències i procés evolutiu, primer, i de metamorfosi, després, entre l'actitud personalista i aïllada de l'individu i el procés de compromís en un tot que esdevé un projecte col·lectiu, al qual hem convingut a denominar ciutat, que acaba finalment transformant aquell inicial individu en un ciutadà.

Moderador:

SALVADOR GINER

Director, Departament de Sociologia, UAB

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

10.05h -	Ponent 1	JOSÉ MARIA EZQUIAGA	arquitecte
10.20h -	Ponent 2	JEAN VIARD	sociòleg
10.35h -	Ponent 3	JORDI BORJA	urbanista
10.50h -	Debat obert		

11.40h - Pausa cafè

12.00h - Taula 2 LA CIUTAT DE LES PROFESSIONS

Un cop establert el compromís de la convivència col·lectiva, tant a nivell de ciutat com a nivell de barri, quin és el paper que poden desenvolupar les diferents professions que componen el seu teixit social, i molt especialment aquelles que, com el comerç, formen part del dia a dia dels habitants d'una ciutat, oferint una visió àmplia de les activitats i professions que generen l'intercanvi d'objectes i serveis, que es converteix després, en intercanvi de relacions personals i de cultures.

Moderador: **ALEXANDRE GOÑI** President, PIMEC Comerç

12.05h -	Ponent 1	MAY HOFFMAN	restauradora
12.20h -	Ponent 2	BENEDETTA TAGLIABUE	arquitecta
12.35h -	Ponent 3	JOAN ALARCON	expert en implantació comercial
12.50h -	Debat obert		

13.45h Fi de la sessió de matí

Tarda EL COMERÇ I L'ARQUITECTURA

Reflexions, aportacions i crítica als espais comercials des de la seva concepció arquitectònica. De les grans superfícies a les botigues més petites. La capacitat de l'Arquitectura per respondre als seus dos principis més elementals: forma i funció, de tal manera que sigui eficaç com a contenidor de relacions humanes i comercials i, alhora, tingui la capacitat de convertir-se en icona, en lloc de referència, en definitiva en art, que ultrapassant el mer compliment funcional de l'edifici, esdevingui una peça amb identitat pròpia integrada en un projecte global de ciutat.

16.00h - Taula 3 EL COMERÇ DE PROXIMITAT

Com s'ha implantat tradicionalment el comerç més proper, el comerç de barri, però, sobretot, com ha hagut d'evolucionar per tal de respondre a les noves necessitats i als nous reptes. Molt especialment s'analitzarà com el bon disseny d'un establiment si bé no garanteix el seu èxit, sí que n'és sempre una part important. Les restauracions de botigues antigues, les rehabilitacions, les noves implantacions, les franquícies, processos diferents amb un objectiu comú que passa per la qualitat i el bon nivell de la seva concepció arquitectònica.

Moderador: **EMILI SARRIÓ** president, BARNA CENTRE

16.05h -	Ponent 1	FERNANDO AMAT	director, Vinçon
16.20h -	Ponent 2	BETH GALÍ	arquitecta, presidenta del FAD
16.35h -	Ponent 3	ENRIC CASI	conseller delegat, Mango
16.50h -	Debat obert		

17.45h - **Pausa cafè**

18.15h - **Taula 4 ELS GRANS ESPAIS COMERCIALS**

Alguns mals dissenys arquitectònics han fet pensar, potser equivocadament, que els grans espais comercials, als quals inadecuadament diem grans superfícies, són tots iguals, adotzenats i mal resolts. És evident que tenen moltes diferències entre si i que l'arquitectura té un paper fonamental en la seva solució final, però, més fonamental encara és, sens dubte, el paper que l'urbanisme té en la decisió de fer-los: A on? Per quin motiu? Per servir a quines necessitats? Per finançar quins projectes? Per respondre a quins errors d'urbanització dispersa del territori?

<i>Moderador</i>		ORIOU NEL·LO	geògraf, Director General de Planificació Territorial, Generalitat de Catalunya
18.20h -	Ponent 1	GERARD CUTAL	director, L'Illa Diagonal
18.35h -	Ponent 2	JOS GALAN	arquitecte, especialista en centres comercials
18.50h -	Ponent 3	CARME MIRALLES	directora, Institut d'Estudis Metropolitans de Barcelona
19.05h -	Debat obert		

20.00h - **Fi de la sessió de tarda**

DIJOURS 22 DE JUNY

Matí **NOVES FORMES DE CONSUM I NOU COMERÇ.**

Quines seran les fórmules vàlides per als comerços del segle XXI? Seran grans, petits, urbans, perifèrics, de centre, de barri, solidaris, compromesos, físics, virtuals?... Noves tecnologies i noves sensibilitats, però també nous hàbits de vida i, en conseqüència, noves necessitats i noves formes de consum a les quals els comerciants han d'estar ben amatents per poder respondre adequadament a tots aquests reptes, la gran complexitat i diversitat dels quals serà, molt probablement, la principal dificultat que trobarà en el seu camí el món del comerç a l'hora de poder-los abordar amb eficàcia.

9.30h - **Taula 5 EVOLUCIÓ COMERCIAL I URBANA**

En la ciutat europea actual, el lleure, la cultura i el comerç són complementaris. El mestissatge racial i cultural porta a una ciutat més complexa i amb més matisos que evoluciona permanentment i en moltes direccions alhora. Els problemes i també les solucions són cada cop d'arrels més heterogènies. Teixit urbà i teixit humà s'entrelliguen en una ciutat on l'enginyeria i l'arquitectura han de buscar la col·laboració de sociòlegs, economistes, educadors, geògrafs i psicòlegs, per tal d'arribar a respostes integrals socialment sostenibles. El comerç, com sempre en primera línia de foc, rep immediatament les conseqüències d'aquesta gran complexitat.

<i>Moderador:</i>		JOSEP F. VALLS	catedràtic de Màrqueting d'ESADE
9.35h -	Ponent 1	JOAN ESTAPÉ	president, FEGRAM
9.50h -	Ponent 2	MARÇAL TARRAGÓ	economista, consultor
10.05h -	Ponent 3	ROBERTO GUIRADO	director-assessor, El Corte Inglés
10.20h -	Debat obert		

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

11.15h - Pausa cafè

11.45h - Taula 6 NOVES FÓRMULES DE COMERÇ

El comerç és, en essència, sempre el mateix: comprar i vendre. Però els canvis d'hàbits, els canvis culturals, les possibilitats informàtiques i de les comunicacions amb la compra per internet, el valor afegit dels objectius humanitaris o de consciència, la desaparició dels stocks, la interacció entre lleure, cultura i comerç que estimula la compra en família, o l'augment de persones que viuen soles que provoca el fet contrari, fan que a la ciutat coexisteixin molts tipus de comerç: de proximitat, especialitzats, grans magatzems, centres comercials, de nouvinguts, solidaris, etc. La convivència entre tots ells és un repte apassionant per al món del comerç.

Moderador: **JOSEP F. VALLS** catedràtic de Màrqueting d'ESADE

11.50h - Ponent 1 **BENITO GARCÍA** president, ANCECO

12.05h - Ponent 2 **JOAN DE MANUEL** expert en estudis sociològics

12.20h - Ponent 3 **MANEL ROMERO** director de vendes en expansió, CONDIS

12.35h - Debat obert

13.30h - Fi de la sessió de matí

**13.45h - Inauguració de l'exposició
URBANISME COMERCIAL: EL COMERÇ ARRAN DE CASA
Carpa instal·lada a la plaça de la Catedral**

Tarda EL COMERÇ I L'URBANISME.

Els models d'implantació comercial. Crítica a determinades actuacions dels darrers anys. Existeix un Model Barcelona? Com afecten les decisions del col·lectiu d'urbanistes en el futur del comerç en general i molt en especial del comerç urbà? Anàlisi de les situacions que poden predeterminar el bon o el mal funcionament del comerç i, fins i tot, arribar a condemnar un lloc a la inexistència de comerç amb equivocades decisions de planejament general o del seu posterior desenvolupament, segons com es dissenyin els carrers i la situació dels edificis respecte als mateixos. Comprovar com certs models recents d'urbanisme dispers del territori comporten predeterminar l'estructura comercial posterior d'un entorn concret.

16.00h - Taula 7 A REMOLC DE LA MOBILITAT

La mobilitat és un factor cada cop més rellevant en la nostra societat i, per tant, l'urbanisme dinàmic, aquell que té per objecte regular i instrumentar la mobilitat, té cada dia més importància en la solució dels problemes urbanístics, tant pel que fa a l'estructuració del país i el posterior disseny de la xarxa de mobilitat territorial, com pel que significa a nivell de ciutat, a fi d'aconseguir una equilibrada mobilitat urbana entre transport públic i vehicle privat, deixant també lloc a motos, bicicletes i vehicles alternatius i, naturalment, amb una completa xarxa d'aparcaments que, amb l'immobilitat dels cotxes, contribueixi a una millor mobilitat general.

Moderador: **JOAN FONT** conseller delegat, SABA

16.05h - Ponent 1 **JOSEP JOAN** director de distribució, Mercadona

16.20h - Ponent 2 **JOSEP M. LLOP** urbanista

16.35h - Ponent 3 **ANTONIO FRANCO** periodista

16.50h - Debat obert

Col·legi d'Arquitectes
de Catalunya

Ajuntament de Barcelona

17.40h - Pausa cafè

18.00h - Taula 8 EL MODEL BARCELONA

Parlar d'urbanisme comercial és parlar de la ciutat de Barcelona. Tant en l'urbanisme com en el comerç la gestió és un element fonamental i el Model Barcelona es caracteritza per ser eminentment gestió. Gestió prèvia a la urbanització, gestió mentre s'urbanitza i, posteriorment, un cop urbanitzat i convertit en un "espai comercial a l'aire lliure" portar-ne a terme la gestió unitària per part d'organitzacions lligades al territori que integren totes les activitats del món del comerç. És per això que considerem inadequat emprar el terme "grans superfícies" per referir-se als "grans centres comercials", perquè no hi ha a Catalunya cap superfície comercial més gran que la ciutat de Barcelona mateixa.

Moderador: **ALFRED MORALES** conseller delegat, B:SM

18.05h - Ponent 1 **GABRIEL JANÉ** president, Comertia
18.20h - Ponent 2 **RAMON LLOPART** arquitecte, director del Fòrum
18.35h - Ponent 3 **XAVIER CASAS** 1r tinent d'alcalde, Ajuntament de Barcelona
18.50h - Debat obert

19.40h - Fi de les Ponències del Fòrum

19.45h - PRESENTACIÓ DE LES CONCLUSIONS DEL FÒRUM

RAMON LLOPART arquitecte, director del Fòrum d'Urbanisme Comercial
JOAN MATEU coordinador de l'Any del Comerç bcn 2006
ALBERT GONZALEZ director de Comerç i Consum, Ajuntament de Barcelona
JOSEP M. VILANOVA president, Agrupació d'Arquitectes Urbanistes de Catalunya

20.00h - CLOENDA OFICIAL DEL PRIMER FÒRUM D'URBANISME COMERCIAL

JOAN CLOS Alcalde de Barcelona
JORDI LUDEVID President de la Demarcació de Barcelona del COAC
FRANCESC POVEDANO Director General de Comerç, Generalitat de Catalunya

21.30h - SOPAR DE COMIAT DEL FÒRUM

Lloc: Pavelló Mies van der Rohe

> I FÒRUM

urbanisme comercial

